

Nr 48.

Av herr **Andersson** i Alfredshem **m. fl.**, om *skatteutjämningsbidrag till landsting.*

Sedan lång tid tillbaka ha statsmakterna ålagt våra landsting allt större och ekonomiskt krävande uppgifter. Särskilt på hälso- och sjukvårdens område har en snabb utveckling skett. De olika landstingens förutsättningar för att kunna bära dessa kostnader variera rätt så avsevärt. Det ojämna skatteunderlaget och den i anledning därav ojämna utdebiteringen för kommunerna har av statsmakterna uppmärksamrats, och för närvarande utgår skatteutjämning till såväl kommuner som till vägdistrikt. Olikheterna mellan landstingens utdebiteringar torde närmast kunna jämföras med de varierande skattesatser som förekomma bland de olika vägdistrikten. Därav torde framgå att landstingen borde tilldelas skatteutjämning efter enahanda grunder som gälla för kommuner och vägdistrikt.

Samtliga landsting ha i stort sett samma uppgifter, men utgifterna för dessa drabba ytterst olika beroende på skatteunderlaget hos de olika landstingen.

Det ena landstinget har mer än dubbelt så stort skatteunderlag som det andra i förhållande till folkmängden. I regel har det landsting som har det lägre skatteunderlaget dessutom den nackdelen att ha större ytvidd, vilket i en hel del fall förorsakar högre kostnader än i landsting med mera koncentrerad bebyggelse. Som exempel kan nämnas att Stockholms län, med en folkmängd av 287 895 personer på en yta av 142,78 kvadratkilometer, har ett skatteunderlag av 3 746 494 skattekrönor, vilket blir 13,01 skattekröna per innevånare, och skattesatsen är 2,65 per skattekröna, under det att t. ex. Västernorrlands län med 275 846 personer på en yta av 25 703,20 kvadratkilometer har ett skatteunderlag av 1 771 615 skattekrönor, vilket gör 6,42 skattekrönor per innevånare med en skattesats av 4,30 per skattekröna. I övrigt hänvisas till omstående tabell.

Av denna tabell framgår att landstingsskatten drabbar landstingsinnevånarna på ett högst ojämnt sätt. Knappast på något annat område torde man kunna påvisa att bördorna få bäras så olika.

12 landsting nödgades år 1941 höja skatten, under det att de återstående 13 landstingen kunde bibehålla oförändrad skatt. Kronobergs och Gotlands län ha de största ökningarna med 50 resp. 20 öre per skattekröna. Uppsala, Värmlands och Gävleborgs län ha höjt skatten med 25 öre, Jönköpings län med 20 öre, Stockholms, Södermanlands samt Göteborgs och Bohus län med 15 öre och Kalmar södra, Malmöhus och Västmanlands län med 10 öre.

L ä n	Innevånare- antal	Antal skattekronor	Utdebiterat belopp	Antal skatte- kronor pr innevånare	Debitering- sats.
	1941	1941	1941	1941	1941
Stockholms	287 895	3 746 494	9 928 208	13,01	2,65
Örebro	226 252	2 491 799	6 379 504	11,01	2,60
Västmanlands	169 198	1 839 858	4 783 631	10,87	2,60
Uppsala	138 089	1 437 123	3 592 808	10,41	2,50
Malmöhus	311 557	3 120 421	9 673 305	10,02	3,10
Södermanlands	192 135	1 917 450	5 025 234	9,99	2,65
Kopparbergs	248 029	2 360 092	7 080 274	9,52	3,00
Norrbottnens	216 148	1 982 478	8 524 654	9,17	4,30
Älvsborgs	329 211	2 836 053	7 090 133	8,61	2,50
Östergötlands	245 919	2 056 688	5 861 561	8,36	2,85
Hallands	151 658	1 192 545	2 981 362	7,86	2,50
Jönköpings	241 982	1 866 499	5 226 196	7,71	2,26
Värmlands	267 786	2 021 541	7 075 392	7,55	3,50
Blekinge	145 326	1 054 797	3 533 570	7,26	3,35
Skaraborgs	239 428	1 699 405	4 673 362	7,10	2,75
Kristianstads	248 050	1 755 901	5 618 884	7,08	3,20
Göteborgs och Bohus ...	204 808	1 449 871	4 059 637	7,07	2,80
Gävleborgs	234 567	1 586 772	5 553 701	6,77	3,50
Kalmar södra	136 050	891 477	2 941 875	6,55	3,30
Västernorrlands	275 846	1 771 615	7 574 535	6,42	4,30
Västerbottens	219 754	1 386 103	5 475 108	6,31	3,95
Jämtlands	135 674	859 044	3 178 463	6,19	3,70
Gotlands	58 444	353 241	1 412 964	6,05	4,00
Kalmar norra	92 149	555 418	1 832 879	6,03	3,30
Kronobergs	151 391	802 342	2 808 196	5,30	3,50
	5 170 346	43 035 027	131 885 447	med.tal 8,32	3,06

Lägsta landstingsskatten återfinnes i Uppsala, Hallands och Älvsborgs län med 2: 50 och den högsta 4: 30 kr. i Västernorrlands och Norrbottens län. Från 1940 till 1941 har den genomsnittliga utdebiteringen stigit från 2: 97 till 3: 06 per skattekrona.

Då pågående utredningar i detta och närbesläktade ämnen knappast torde ge praktiska resultat inom överskådlig framtid, synes det påkallat att redan nu en rättvis reglering bör ske.

Ur rent praktiska synpunkter torde det förfarande som tillämpas vid uppgörande av stat för vägdistriktet i tillämpliga delar vara att förorda, enär utjämningsbidaget då direkt kan medräknas och återbetalning till de skattskyldiga ej behöver ifrågakomma.

Om procentsatsernas storlek och antal kan det råda olika meningar. Emellertid synes det skäligt att skatteutjämningsbidraget inträder vid en skattesats som ligger nära skattesatsernas medeltal. Då detta medeltal är kr. 3: 06 per skattekrona, torde skatteutjämnings böra tillämpas vid skattesatser över 3: — kr.

För att fortfarande kunna bibehålla all omtanke om sparsamhet med allmänna medel böra procentsatserna sättas relativt lågt t. ex. 30 % av den del av skattesatsen som överstiger 3 kronor t. o. m. 3: 50, 50 % av den del av

skattesatsen som överstiger 3: 50 t. o. m. 4 kr. samt 70 % av den del av skattesatsen som överstiger 4 kronor.

Huru ett skatteutjämningsbidrag enligt ovanstående beräkningsgrunder skulle ha utfallit för år 1941 framgår av nedanstående tabell.

L ä n	Antal skatte-kronor	Skattesatser			Kronor	Debitering	
		3: 01— 3: 50 30 %	3: 51— 4:— 50 %	4: 01— 70 %		utan bidrag	med bidrag
Malmöhus	3 120 421	93 612	—	—	93 612	3,10	3,07
Norrbottnens	1 982 478	297 361	495 619	416 320	1 209 300	4,30	3,69
Värmlands	2 021 541	303 241	—	—	303 241	3,50	3,35
Blekinge	1 054 797	110 753	—	—	110 753	3,35	3,25
Kristianstads	1 755 901	105 354	—	—	105 354	3,20	3,14
Gävleborgs	1 586 772	238 015	—	—	238 015	3,50	3,35
Kalmar södra	891 477	80 232	—	—	80 232	3,30	3,21
Västernorrlands	1 771 615	265 742	442 903	372 039	1 080 684	4,30	3,69
Västerbottnens	1 386 103	207 915	311 873	—	519 788	3,95	3,58
Jämtlands	859 044	128 856	85 904	—	214 760	3,70	3,45
Gotlands	353 241	52 990	88 310	—	141 300	4,00	3,60
Kalmar norra	555 418	49 987	—	—	49,987	3,30	3,21
Kronobergs	802 342	120 351	—	—	120 351	3,50	3,35
Summa kronor	—	—	—	—	4 267 377	—	—

Av ovanstående tabell framgår, att även i fortsättningen en viss ojämnhet i skattesatserna skulle förekomma, men i nuvarande statsfinansiella läge torde högre bidrag ej kunna påyrkas.

I anledning av ovanstående föreslås härmed,

att riksdagen måtte besluta att till landsting med högre utdebitering än 3:— kronor skall skatteutjämningsbidrag utgå fr. o. m. 1942 efter följande skala:

till den del av landstingsskatten som överstiger 3:— t. o. m. 3: 50 30 %,

till den del av landstingsskatten som överstiger 3: 50 t. o. m. 4:— 50 %,

samt till den del av landstingsskatten som överstiger 4:— 70 %,

och att för detta ändamål för budgetåret 1942/43 anvisas ett förslagsanslag å kronor 4 300 000:—.

Stockholm den 20 januari 1942.

K. J. Andersson,
Alfredshem.

Lars Jonsson,
Haverö.

Ernst Berg.

Judith Olsson.

E. Oskar Åkerström.

E. W. Norén.

Hulda Skoglund-Lindblom.

K. G. Viklund.